

retspraksis synes at være en stigende tilbøjelighed til at tage anerkendelsessøgsmål under påkendelse, jf. Bernhard Gomard, *Civilprocessen* (4. udg., 1994), side 280 ff. (særligt side 284). Der henvises endvidere til punkt 4.2 nedenfor.

3.2.4. I øvrigt er det som anført Claus Haagen Jensens hovedsynspunkt, at Justitsministeriets antagelse af, hvilke lovgivningsindgreb der er i strid med grundlovens § 3, er for snæver.

Haagen Jensen er enig med Justitsministeriet i, at en lov ikke kan omgøre en allerede afsagt dom eller gribe ind i en konkret tvist, hvis pådømmelse henhører under domstolene. Haagen Jensen mener imidlertid, at man »må gå et skridt videre og lade forbudet dække også andre, lignende situationer, hvor muligheden for domstolsprøvelse fjernes«, og at det foreliggende lovforslag må »sidestilles med de situationer, hvor der er enighed om at anse singulær lovgivning for forbudt« (fremhævet her). Som det afgørende for denne vurdering anfører Haagen Jensen, at det er indgrebets formål at afskære domstolsprøvelsen.

Justitsministeriet forstår Haagen Jensens udtalelse om at »gå et skridt videre« således, at denne udtalelse relaterer sig til den forståelse af grundlovens § 3, som der hidtil er givet udtryk for i den statsretlige litteratur. Haagen Jensens udtalelse overskrider – uanset at Haagen Jensen anvender udtrykket »sidestille« – efter Justitsministeriets opfattelse de grænser, som det hidtil har været antaget at grundlovens § 3 sætter for lovgivningsmagts kompetence.

Som det fremgår af Justitsministeriets notat af 13. maj 1996, punkt 5, og bemærkningerne ovenfor, er der væsentlig forskel mellem de eksempler på utilledelige lovindgreb, der er anført i den statsretlige litteratur, og det her foreliggende tilfælde.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der er grundlag for en sådan yderligere begrænsning af lovgivningsmagts kompetence – med Haagen Jensens udtryk »at gå et skridt videre« – må det fremhæves, at udgangspunktet efter dansk forfatningsret er, at lovgivningsmagts kompetence alene er begrænset, i det omfang det udtrykkeligt fremgår af grundloven. Alf Ross har herom anført, at det »harmonerer godt med demokratisk ideologi, at et or-

gan, der er sammensat af landets folkevalgte forsamling og kongen, har den residuelle kompetence, dvs. kompetence til enhver retsakt, der ikke ifølge grundloven udtrykkeligt er forbeholdt et andet statsorgan«, a.st., side 222 f. Det må derfor kræve særlige holdepunkter for at antage begrænsninger i lovgivningsmagts kompetence. Sådanne holdepunkter findes efter Justitsministeriets opfattelse ikke i det foreliggende retskildemateriale vedrørende grundlovens § 3.

For så vidt angår Haagen Jensens afgørende argument: at grænserne for lovgivningsmagts kompetence i den foreliggende sag må bero på lovindgrebets formål, har Justitsministeriet forstået, at Haagen Jensen herved sigter til de bemærkninger om spørgsmålet om retssager, der er anført i lovforslagets bemærkninger side 7, højre spalte.

Hertil bemærkes, at lovforslaget går ud på, at Folketinget umiddelbart i loven træffer bestemmelse om, hvilke skoler der for fremtiden ikke skal være berettigede til tilskud. En vedtagelse af lovforslaget vil have den virkning, at der ikke for fremtiden skal træffes administrative afgørelser om nye tilskud til de pågældende skoler, som herefter i givet fald ville kunne indbringes for domstolene. De bemærkninger herom, som *ministeren* har anført i lovforslaget, er efter Justitsministeriets opfattelse uden betydning for spørgsmålet om afgrænsningen af lovgivningsmagts kompetence efter grundlovens § 3.

Som anført på side 21 i Justitsministeriets notat af 13. maj 1996 kan det forhold, at der i den gældende lovgivning er hjemmel til administrativt at træffe afgørelse, der betyder stop for fremtidig tilskudsudbetaling med mulighed for efterfølgende domstolsprøvelse efter grundlovens § 63, efter Justitsministeriets opfattelse ikke føre til en begrænsning af lovgivningsmagts kompetence. Der ville i givet fald på dette område, hvor det drejer sig om udbetaling af tilskud, være tale om en meget vidtgående indskrænkning i det statsretlige udgangspunkt om lovgivningsmagts kompetence til at regulere med virkning for fremtiden.

3.2.5. Spørgsmålet er herefter, om der i øvrigt som følge af grundlovens § 3 er formål, som lovgivningsmagten ikke må forfølge, eller begrundelser, som lovgivningsmagten ikke må bruge.